

Šovakar Dailes teātra Lielajā zālē gaidāma pirmizrāde Franka Vēdekinda lugas "Lulū" iestudējumam režisors Dž. Dž. Džilindžera versijā. Provokāciju mākslinieka Artūra Bērziņa veidotā krāšnā telpa atklāj glamūra pilnu pasauļi, kurā pavedinošās Lulū (Ilze Kuzule-Skrastiņa) valgos krit viens vīrietis pēc otra. Lulū daba mainās tāpat kā viņas krāšnie tēri, kuri gan slēpj, gan atklāj. Radit tērpus tik pievilkigai būtnei režisors aicinājis Eiropā apzīstamo Latvijas modes mākslinieci KATJU ŠEHURINU.

AIJA KAUKELE

Katjas Šehurinas un viņas zīmola "Katya Katya" vizitkarte ir viegli, gaisīgi un krītoši vakartēri, kurus labprāt izvēlas arī daudzas sabiedrībā pazīstamas dāmas. Bez viņas Parīzē skolotā talanta nav iedomājama nevienna Rīgas modes nedēļa, viņas kāzu tērus valkā Rīgā un Londonā, bet pēdējos gados Katja Šehurina radījusi kostīmus arī vairākām Dailes teātra izrādēm. "Izveidot tērpus izrādei nozīmē gandrīz to pašu, ka radīt vienas sezonas kolekciju," teic modes māksliniece. Izrādei "Lulū" tapuši 25 jauni koši kostīmi.

Katja, šī ir jūsu trešā izrāde Dailes teātri. Vai teātri jūs saista kaut kas, kā nav modes pasaule?

K. Šehurina: Sākumā šķita ļoti interesanta ie-spēja pastrādāt ārpus savas studijas citos apstākļos, ar citu mērķi. Kad veidoju pati savu kolekciju, tajā tomēr ir vienots koncepts, bet izrādē ir dažādas ainas un apstākļi, varoņu vecuma posmi. "Astonās sievietes" režisors deva uzdevumu veidot kleitas tā, it kā tās būtu no vienas kolekcijas, bet šoreiz ir pavisam citādi, jo tie paši varoņi redzami dažādos dzīves posmos. Turklat pēc teātra pati uz savu darbu varu paraudzīties no pilnīgi cīta leņķa, tāpēc izmantoju šo iespēju ar lielāko prieku. Un šeit ir lieliski darba apstākļi – darbnīcās strādā visvairāk pieredzējušie meistari Latvijā, tās ir kā viens mehānisms. Galu galā – arī virkne lielo modes namu mākslinieku rada tērpus koncertiem, teātriem, operām.

Kā jūsu radošā brīvība un modes mākslinieces ambīcijas sadzivo ar teātra spēles noteikumiem?

Man tie ļoti patik. Īpaši svarīga ir komunikācija ar kostīmu valkātājiem – aktieriem. Viņiem ir savas idejas, un ir ļoti interesants šis ideju apmaiņas posms. Tieši tāpēc kostīmus neizdomāju jau iepriekš, tie ir tapuši komunicējot, vērojot, uzskalot. Tas ir ļoti interesants process, kas mani iedvesmo, nevis ierobežo.

Atšķirībā no "Astonām milošām sievietēm", kur

"Nesaproto mūsdienu miskastes modi"

KARINĀS MIEZĀJAS FOTO

Katja Šehurina: "Manas kleitas vairāk izvēlas latvietes, viņām ir vairāk eiropeiska domāšana, viņas vēlas kaut ko vieglu, ērtu."

Dizainere Katja Šehurina (1983)

- Pabeigusi Rīgas 40. vidusskolu, ESMOD modes mākslas skolu (Francija), asistējusi Eiropā apzīstamajiem modes māksliniekiem Nikolā Fafjē un Devidam Pērvīsam.
- Latvijā atzīta par gada modes dizaineri (2009). Piedalās modes pasākumos Latvijā, Francijā, Krievijā, Itālijā, atvērusi modes veikalus Londonā.

veidojāt tērpus tikai sievietēm, šeit ir otrādi – pavedinātāja Lulū darbojas viršešu ielenkumā.

Jā, "Astonas milošas sievietes" vēl bija mana "komforta zona", jo veidoju tērpus tikai aktrisēm. Nākamā izrāde, "Banija Manro nāve", jau bija pārbaudījums – daudz dažādu aktieru, turklāt daži no viņiem – vairākās lomās. Nācās palauzīt galvu, kā veidot katru tēlu. Soreiz patiesām viss ir pilnīgi otrādi – ir tikai viena varone, tomēr aktrises ir divas, un ikreiz tieši kostīms ir tas, kas parāda tēlu. Lulū ir dejotāja, tāpēc kostīms ir jāpielāgo kustībām, un tās ir ļoti ekspressīvas. Tāpēc strādāju roku rokā ar horeogrāfi Lindu Kalniņu. Galvenais – lai tērs neierobežo.

Esat radusi veidot tērus apzīstamiem cilvēkiem, tā noteikti ir kompromisa māksla.

Man ļoti patik saprast cilvēka vēlēšanos. Piemēram, Marijas Naumovas tēru izrādē "Art" izveidojām kopā ar Mariju. Viņas tēls lugā nebija paredzēts vispār, kopā radījām to no jauna. Cilvēki ir ļoti atšķirīgi, ir dažādas figūras, silueti, tāpēc vispirms iepazistu viņus, lai zinātu, kam veidoju tēru. Teātri šo savstarpējās pielāgošanās procesu uztveru ar vēsu prātu – kā darbu, kas jāizdara. Te nav vietas manām ambīcijām un kaprīzem. Arī savai koman-

dai, kad veidojam kolekciju, vienmēr atgādinu – tas ir darbs. Protams, kad vienā telpā ilgstoši kopā ir daudz sieviešu, uzvirmo emocijas, bet tās nepalidz.

Šobrīd lielie modes nami arvien zaudējot modes noteicēju lomu, jo cilvēki sapratuši, ka tie apkalpo tikai eliti, bagātos un slave nos, tāpēc modē esot tas, ko varam atrast pat vecmāmiņas skapī. Kāda ir jūsu attieksme pret šo tendenci?

Manuprāt, šobrīd modē patiesām ir viss – gan minimālisms, gan maksimālisms, gan apdrokas, gan vienkāršas apģērbi. Apģērbu zīmoli rada nevis divas, bet četras jaunas kolekcijas gadā. Viss mainās milzu ātrumā. Aktuāls klūst stils. Vēl 20. gadsimtā varējām pateikt, kas bija modē kārtā desmitgadē līdz 90. gadiem, bet kopš tā laika mode ir kļuvusi nenosakāma, cilvēki pērk un izmet, viņiem vispār ir par daudz apģērbi. Mūsdienās nesa protu tā saukto antimodi – tas ir vesels virziens mūsdienu modes industrijā, kuru aizsāka franči – apģērbs izskatās kā no atritumiem izvilkts. Protams, ikviens var valkāt to, ko vēlas – arī es staigāju dīnsa biksēs un "hūdījā", jo, kad es noguris, apģērbs ir kā bruņas. Citreiz pati varu mikset kādu vintage apģērbu ar zī-

mola somu. Tomēr viņi šis lietas pārdomā par tūkstošiem, tādā dārga miskaste, un man tas šķiet parodisksāli un nepareizi – tas karalis ir pliks, un tā nav māksla. Modernam apģērbam nav jāmaksā tūkstoši.

Mūžsenais jautājums – vai modei jābūt valkājamai?

Jā un nē. Protams, manu modei jābūt valkājamai. Tomēr kaut kādas couture lietas ir cits stāsts – to tapšanā ieguldīts milzīgi daudz laika un roku darba, tām ir cita vērtība.

Pati esat pievērsusies kāzu kleitām – tas bija sapnis, jau studējot Parīzē?

Toreiz studēju *nouvelle couture* – tas ir tāds augstās modes mazliet piezīmētāks virzīns. Kad beidzu skolu, biju nobijusies, domājot, kur es to vispār varu pielietot, jo ir skaidrs, ka šādi tēri domāti šauram cilvēku lokam. Toreiz kolekcijā bija viss – no mēteljiem un džinsiem līdz kreliem, katrā kolekcijā bija arī pa vienai kāzu kleitai. Sapratu, ka cilvēki reagē tieši uz kāzu kleitām, viņiem tās patīk, un viņi grib tās pirkt. Kad 2008. gadā atvērām pirmo māzo veikalīnu Londonā, nolēmām – ja reiz cilvēkiem patīk, uztaisīsim mazu kāzu kleitu kolekciju, un izrādījās, ka tas darbojas. Tagad kāzu kleitas ir teju lielākā daļa no maniem tēriem.

Kādēl pēc studijām nepalikāt modes mekā Francijā?

Pati esat pievērsusies kāzu kleitām – tas bija sapnis, jau studējot Parīzē? Toreiz studēju *nouvelle couture* – tas ir tāds augstās modes mazliet piezīmētāks virzīns. Kad beidzu skolu, biju nobijusies, domājot, kur es to vispār varu pielietot, jo ir skaidrs, ka šādi tēri domāti šauram cilvēku lokam. Toreiz kolekcijā bija viss – no mēteljiem un džinsiem līdz kreliem, katrā kolekcijā bija arī pa vienai kāzu kleitai. Sapratu, ka cilvēki reagē tieši uz kāzu kleitām, viņiem tās patīk, un viņi grib tās pirkt. Kad 2008. gadā atvērām pirmo māzo veikalīnu Londonā, nolēmām – ja reiz cilvēkiem patīk, uztaisīsim mazu kāzu kleitu kolekciju, un izrādījās, ka tas darbojas. Tagad kāzu kleitas ir teju lielākā daļa no maniem tēriem.

Kādai jābūt jūsu ligavas kleitai?

Radot kleitu, pirmskārt, domāju par to, lai sieviete, īpaši ligavai, būtu ērti. Tradicionālā kāzu kleita patiesībā ir ļoti neērta – tājā nevar ne īsti nostāvēt, ne nosēdēt! Uzskatu, ka kāzu

man īsti nebija vietas, nebjā nedz attiecību, nedz dzīvesvietas – jutus vientula. Atbraucu uz Latviju un vairs neatgriezos. Sapratu, ka te ir mana ģimene, manas mājas. Šobrīd šejenes cilvēki ir apmierinājuši slāpes pēc ārzemju zīmoliem un nu ir gatavi arī kaut kādam citam.

Skola ārzemēs vēl nenodrošina ceļu uz panākumiem?

Nekādā ziņā. Vienmēr saku, ka ar modi jānodarbojas tikai cilvēkiem, kas neko citu neprot un negrib darīt, jo ir ļoti grūti izsīties. Zinu, ka modes jomā šobrīd strādā tikai aptuveni pieci procenti no maniem tā laika studiju biedriem. Pārējie ir oficianti, pārdevēji un daudz kas cits. Šī ir nežēliga pasaule, kurā ir ļoti daudz talentīgu cilvēku. Tev ir laimējies, ja noklūsti kādā no lielajiem modes namiem kaut vai kā īslaicīgs stažieris, bet uz ilgāku laiku tur patur tikai izcilības. Protams, arī šāds celš ir vilinošs, tomēr man gribējās kaut ko savu.

Esat darbojusies arī Krievijā – vai arī tur saredzat iespējas?

Redzēsim, ko dzīve pieādās. Pirms dažiem gadiem mums tur bija vairāk klientu, bet pēc naftas krizes viņi ir kļuvuši uzmanīgāki. Nevēlos pielāgojies kaut kādiem apstākļiem, bet darīt to, kam ticu. Domāju, ka tad klients tevi pamānis un atnāks.

Vai šobrīd pasaules modes industrijā vispār ir nozīme tam, no kurienes esi?

Tas ir svarīgi man pāšai. Esmu dzimusi Latvijā un, lai arī nevaru saukt sevi par latvieti, sevi tomēr tā izjūtu un ārzemēs saku, ka esmu latviete ar krievu saknēm.

Tomēr Rīgas modes nedēļā pirmoreiz būsīt kā "Katya Katya London".

Pērn Londonā nācās pielāgot nosaukumu veikala izkārtnei, bet mans uzvārds bija par garu un sarežģītu. Tas bija brīdis, kad nolēmu atteikties no uzvārda, bet veikala nosaukums ar Londonas vārdu kaut kā dabiski pārauga zimolā.

Ko rādisit Rīgas modes nedēļā oktobrī?

Nākamā gada vasaras kolekciju. Šovasar biju Toskānā Itālijā, un mani ārkārtīgi iedvesmoja turēnes ainavas, tāpēc manās vakarkleitās būs Toskānas krāsas, apdrokas un formas.

Iestudējums "Lulū" Dailes teātrī

- Dramaturgs: Franks Vedekinds; režisors – Dž. Dž. Džilindžers; scenogrāfs – Artūrs Bērziņš; kostīmu māksliniece – Katja Šehurina; horeogrāfe un režisora asistente – Linda Kalniņa, video mākslinieks – Artis Dzērve, gaismu mākslinieks – Sergejs Skornjeckis.
- Lomās: Ilze Kuzule-Skrastiņa, Andris Bulis, Dainis Grūbe, Mārtiņš Upenieks, Dainis Gaidelis, Lelde Dreimanīte.
- Tuvākās izrādes: 21., 22., 23. septembrī; 4., 12., 25., 26. oktobrī; 4. 13., 22. novembrī.